

NGÀN SÔNG NGÀN TRĂNG

(Viên Thế)

- Chị Viên Nhân ơi, chị nói Viên Chiêu mình có nhiều võ đài ngày ngày đều thi đấu. Cái, em cứ tính qua tính lại riết không biết võ đài nào kịch liệt nhất.

- Chị Viên Hợp vui thiệt! Em nói chơi rứa. Đi để ý chi cho mệt óc.

- Em thấy hay a. Nhiều khi tới tối người em rời rã, lưng cổ nhức nhối, bước chạp choạng không khác gì một võ sĩ thất trận.

- Hi, hi! Chưa nhằm nhò chi mô. Chị có thấy mấy võ sĩ tê phải cạo gió bầm tím rần rện, nằm liệt giường, đau luôn cả tuần phải kiếm chỗ tị nạn. Có người còn cuốn gói biệt tích giang hồ nữa tề.

- Ý, phải đa. Tại em ban ruộng nên cứ tưởng công việc ban mình nặng nề nhất, làm người ta phải gán. Chị coi, hết lộ bùn bì bõm lấm lem lại đến đổ mồ hôi trên rẫy đậu nắng thiêu. Mua phân, xay lúa, chở củi... cứ cái gì nặng là ban em lãnh đủ đó.

- Xi! Ba cái nở ngó tưởng khó khăn chớ chưa phải chỗ hiểm mô. Chỉ cần nghỉ ngơi vài ba bữa liền qua được hết.

Hai cô ni vừa rửa rau bên giếng vừa trò chuyện. Mặt trời lên cao đã lâu. Góc vườn này của thiền viện rất im vắng. Những cây chôm chôm cổ thụ xòe thật lớn che rợp hết lũ chuối, bưởi nhỏ nhít bên dưới. Một chú chim chích chui vào bụi cây xê ri rửa trái chín, chuyên cành làm vang lên vài tiếng soàn soạt. Chỉ có thế. Còn lại là bầu không khí yên tĩnh mênh mang. Tre trúc, dừa lặng lờ soi bóng dưới dòng suối đục chảy chậm chạp về tận phương nào chẳng ai hay biết. Thỉnh thoảng, một chiếc lá bay vèo xuống làm các nàng bướm ngủ gật giật mình choàng tỉnh, cất cánh lượn lảng xăng.

Viên Nhân ngắm nghía đám hoa sao nháy vàng rực trước thất sư Bác.

- Gần tết rồi, hoa nở dữ hí. Năm ni răng chưa thấy mai ra nụ.

Viên Hợp vội vã sắp mở kèo nèo vô rổ, đổ dẹp mấy thau nước:

- Lẹ lên chị ơi. Tối giờ hành đường rồi. Chị cứ ở đó đứng đĩnh hoa lá. Hèn chi thầy đặt tên Viên Nhân.

Mặc sư muội thúc hối, Viên Nhân thủng thỉnh xếp rổ và thau thành chồng, bưng đi. Viên Hợp ôm rổ kèo nèo bước như chạy.

- Chân sải dài gớm hí! Oai nghi cất mô rồi?

Viên Hợp bật cười, đứng lại đợi:

- Bộ chị không sợ hành đường trễ bị rầy sao?

- Rứa chị không sợ lụp chụp bương bả bị la há?

Vượt qua sân củi, hai cô đi vào chiếc cửa dẫn đến dãy nhà vệ sinh, nhà tắm.

- Làm thế nào để đừng bị thời gian rượt, chị Nhân? Em không muốn hấp tấp, nhưng cũng không thích trễ nải công việc.

- Chị hỏi em cũng chịu. Em thường bị chê chậm chạp, rùa. Có hay ho chi mô?

- Vậy thì sao? Không lẽ đặng nào cũng lỗi?

- Khi mô chị điều chỉnh tốc độ, à quên, điều chỉnh động tác được vừa chừng như chị Viên Nhẫn là khoẻ.

- Phải rồi sư tử ơi. Em phục chị Viên Nhẫn lắm. Chân chị ấy cứ ung dung, mà tay thì thoăn thoắt, Ìmặt lúc nào cũng tươi tỉnh chứ không lo âu, nhăn nhó như em. Đâu cần học cao mới tu hay, chị. Chị Nhẫn chỉ là một cô bán hàng tạp hóa ngoài chợ, vô đây còn học bổ túc văn hóa.

- Lấy chi bảo đảm chị Nhẫn tu hay? Chị nỡ làm quen, giỏi nên chưa bị la. Chưa đặng chuyện đó.

- Thiếu gì người làm giỏi vẫn gây gỗ, phiền não lung tung?

Viên Nhàn gật đầu đồng ý, rồi bỗng lắc đầu lia lia:

- Không được, không được. Em công nhận là chị Viên Nhẫn dễ thương, ai cũng mến, đi mô cũng trôi chảy xuôi chèo. Nhưng em nhớ một bữa thỉnh nguyện, Thầy mới rầy có câu, chỉ đã mếu máo thút thít. Để coi gặp cảnh chướng, chỉ phản ứng ra rằng mới thiệt tin. Chớ khi mô cũng êm êm, ai nấy đều đối xử lịch sự, ít nổi quạu lắm.

Đến bậc cấp dẫn lên sàn rửa chén, hai cô im bật. Từ trong bay ra tiếng xèo xèo của một chiếc chảo ai đang xào nấu. Hai ba cô vội vàng chạy tới chạy lui. Một nhóm soạn gà mên hộ thất rỗng rảng loảng xoảng trên bộ ván. Ngăn đặng củi xáo trộn vung vãi nào lá dứa, củi chà, chổi quét, rế nôi. Viên Hợp đưa mắt nháy Viên Nhàn:

- Chiến trường đang xôi động!

Bỗng có tiếng chị trị nhật sát bên tai làm Viên Hợp giật mình:

- Mô Phật! Hai chị phụ bếp đây rồi. Nãy giờ tui cứ niệm danh hiệu hai chị miết. Sao biệt tăm vậy? Chị làm ơn đánh keng xả công tác rồi hành đường liền cho với. Cứ lo chuyện trò...

Bỗng Thầy đi ngang trước bếp. Chị trị nhật im bật. Bên ván, tiếng gà mên cũng im. Những bước chân hấp tấp thảng gập. Tiếng nói chuyện đang râm ran nhỏ dần xuống. Viên Hợp ghé tai Viên Nhàn:

- Đây là những người máy bị ngắt điện thành linh.

Viên Nhàn cười, đưa tay chỉ rõ chén. Hai cô khiêng lên qua đường. Lúi húi hồi lâu mới xong phần bát đĩa. Viên Nhàn thở phào sau khi xếp chiếc chén cuối cùng:

- Mấy cái rau kèo nèo nở rửa lâu chi lạ. Đúng ra mình nên để chiều hãy làm. Hôm ni có đám, không biết kịp không đây.

- Em ngán sắp đĩa ghê, chị Nhàn! Đã dài ngắn tùm lum, lại còn phải xếp mặt có bông có chữ lên trên nữa. Bông ba thêm mất công.

- Ấy, khoan cầu nhàu đã. Nếu chị cỡi ngựa chạy thi, lại có thêm chướng ngại vật cản đường, thắng trận mới vẻ vang chớ. Chị nghĩ coi, chướng ngại vật hại chị hay giúp chị?

Viên Hợp chưa kịp trả lời, có tiếng kêu:

- Xuống bưng rau sống lên nè!

Hai cô đi chưa tới bếp đã gặp ba bốn cô khác bưng mâm thau rau.

- Qua khố lấy bánh tráng sắp xuống dưới chén, Quên hả?

Hợp quẹo qua khố. Hai ba cô khác kéo vào hành đường phụ:

- Hôm nay rùa vô bếp gặp đám hén. Có bao nhiêu chân cho hết ra bò mới kịp đấy.

Hợp mừng rỡ:

- Mấy chị ơi, phụ tụi em với. Còn nước tương, bì và chả giò. Ý, thêm chè nữa.

Một chị khoèo tay Viên Nhàn:

- Chia ớt không chị? Nhiều thứ thôi miễn hí.

- Mô được! Phải đủ tất cả, không thể thiếu chi hết.

- Tới giờ rồi kìa. Ở đó mà đủ.

- Thì cứ đánh keng. Mình đem lên sau.

Viên Hợp ngồi nghĩ mệt bên bộ ván trong lúc đại chúng cúng quá đường. Những cành lan tím tươi mát đong đưa nhịp nhàng theo bài kinh cúng dường. Cô uốn oải đứng lên, cầm chổi quét phụ chị trị nhật, đang cầm rằm theo tập thường lệ của chị. Lạ thật sao mỗi lần vào bếp, mình cứ muốn nổi cáu lên với những chuyện rất cởn con. Mình không thể bình thản làm công việc của mình với một tâm thư thái. Thấy người hành đường nhẩn nha trò chuyện mình lại gai mắt, nghĩ người ta đẩy công việc nặng cho mình. Kỳ thực, chị ấy cũng đang làm luôn tay kia mà. Thấy trị nhật bày bữa, miệng nói lảng xãng đủ thứ chuyện tầm phào, mình cũng bực bội. Thấy bếp dơ, khăn lau giấy vụn vứt tứ tung, rồi áo tràng, mũ len, nón lá khắp nơi, mình cũng ngao ngán. Vừa quét xong vũng nước, dẹp rỏ rác đi, đã có người cầm trái dừa đến chặt, rồi biến đâu mất dạng, để lại dao và vỏ dừa tặng nhà bếp. Trên bàn men đủ thứ linh tinh bất ngờ. Một ca nước trà đã thiu đầy đĩa cẩn thận. Một tô rau má héo queo. Một trái bắp sún lẫn lóc. Hai ba đĩa ớt chanh với một lũ bọ mắt bu vù vù chung quanh. Một keo chao còn lại chút nước. Một miếng giẻ nhấc nổi. Chai, keo, hũ, ca cá nhân bày một dọc. Lúc này có đoàn tham quan vào thì thật tốt đẹp! Viên Hợp lắc đầu, bước tới bên bàn men, chặm chạp thu xếp, lau dọn. Cô cẩn thận lấy chổi quét đám kiến. Một chú kiến đen rơi trúng vũng nước có dầu. Hợp vội chìa ngón tay dích ra. Nhưng chú kiến yếu ớt đã im lìm, hết còn động đậy. Nam mô! Nam mô! Cầu chú vãng sanh! Một cái chết quá sức dễ dàng nhỉ. Mình đã làm chết bao nhiêu sinh mạng. Nhưng biết làm sao?

Hợp lấy khăn ướt chà mạnh vào những vết bột bám đen trên nền gạch men. Cầm ca trà thiu, cô ngẫm nghĩ: “Mình đã có lần để quên một ca bột ở đây khi nghe kếng công tác lật đật sợ trễ. Tại sao mình chỉ thấy lỗi người, mau quên lỗi mình?”

Ở đây ai cũng phải tính toán sao cho thì giờ được sử dụng đích đáng, không được bỏ phí một phút mới hy vọng đầu vào đấy. Nếu không sẽ có những bài học không thuộc, bài làm chưa làm, những bộ đồ chưa giặt để bữa bộn trong thau, những bộ đồ phơi chưa được lấy, nằm mãi ngoài dây, những đôi bốt bết đất chưa chà rửa để ở các góc sân, những chiếc móc áo vắt treo vôi vĩa lung tung, những chiếc đơn đồ đặc lộn mèò, những chiếc áo tràng nồng mùi mồ hôi và vết thâm kim đen xì, những chiếc nón để không đúng chỗ, đội không đúng tên. Hãy rộng lượng với những huynh đệ vụng tính toán! Hãy hoan hỷ cho những cô ni nhỏ tuổi còn ham ăn ổi, thêm ngủ, khoái nghe chuyện thị phi. Tất nhiên có những vị quen tạt bê bối. Những có lẽ số này không nhiều.

Trên Quá đường, bài kinh hồi hướng đã chấm dứt, đại chúng niệm Phật và xá lui về tăng đường. Viên Hợp mang thau, xô lên phụ thu dọn. Nhiều huynh đệ còn ở lại giúp một tay. Cô thì dẹp những chiếc bánh thừa, cô lo dọn rau sống, nước tương, bì..., cô lau bàn, dẹp các ấm nước uống.

- Chị Viên Hợp đi ăn kìa, em dẹp phụ cho.

- Chị Nhàn để em lau bàn, đi dùng cơm kẻo trễ.

- Cơm mô mà dùng? Toàn bánh trắng là bánh trắng.

- Ý quên, xin lỗi. Gớm, hôm nay rùa cũng phát lanh.

- Không dám. Cảm ơn sư tử khen. Chị Viên Thục ơi, mình đi ăn. Có mấy chị dẹp phụ rồi.

Hành đường và hai phụ bếp kéo xuống bàn đá. Chị trị nhật đã ăn xong và rút lui sớm. Viên Hợp nhìn Viên Nhàn ý nhị:

- Một thí sinh đã bị loại.

Nhàn im lặng, không cười. “Có lẽ chị ấy mệt quá. Không biết có đang quạu không? Ngó cặp chân mày nhăn thấy ớn”.

Hợp quay qua quan sát chị hành đường. “Chị ấy vẫn tươi vui, khuôn mặt đẹp vẫn hiền dịu như một buổi bình minh. Không nhem nhốc, mồ hôi mồ kê như mình. Hay cứ nhẩn nha, nhổng nhảnh như chị ấy? Thôi, thôi. Người đẹp làm chậm bị la chỉ cười trừ là xong. Còn bặm trợn, nóng nảy như mình, e bị nói cho nhứt xương. Người đẹp ít sân thì kiếp nào cũng sẽ đẹp. Hình như, thường thường, những người đẹp đều hiền..

- Ăn đi chị Hợp, gần chỉ tịnh rồi đa.

Dọn dẹp xong đã hơn 12 giờ rưỡi. Viên Hợp đến nằm trên chiếc võng trước nhà kho, nón úp mặt che nắng. Cô thấy hai bên thái dương giựt giựt, đầu vầng vất. Giờ này mình đừng hòng ngủ được. Chao ôi, tất cả những suy nghĩ, tính toán phải trái hơn thiệt này thì ích lợi gì? Tại sao không quăng tuốt hết đi. Hãy chém một nhát như chém chỉ rối, ngài Hám Sơn đã dạy vậy. Hãy cắt ngang dòng tư tưởng rối rắm. Hãy buông tay, đừng lao theo những niềm khởi lao xao. Chặt, chém, buông. Chặt, chém, buông. Dòng vọng nghiệp giảm dần tốc lực, chỉ còn như một đoạn phim quay chậm chậm... Rồi chúng trôi từ từ như những cụm mây. Rồi chúng rã ra như những cánh bèo, từng câu, từng nhóm từ, từng hình ảnh, từng lời nói... rã dần, rã dần thành những rác rến vô nghĩa. Bạn có khi nào nghe một đĩa hát bị hư, một băng nhạc bị rít cứng chưa? Ngôn ngữ, âm thanh mất hết ảnh hưởng chi phối, trở thành một mớ hỗn độn vô giá trị, một trò lố bịch, làm ta phải bật cười. Cô ni Viên Hợp vừa gõ một chiếc đĩa thần, và chiếc máy dẹt vọng tưởng cực kỳ xảo diệu, hoạt động qua vô lượng kiếp số, bỗng bị nhiễu rối, loạn choạng, lảo đảo. Cô vui vẻ quan sát đám rác rến tung bay lả tả. A kìa, chúng ráp lại! Hình ảnh, âm thanh đang vội vã khô phục, lành lặn trở lại. Mau mau chém! Chặt! Buông đi! Đừng theo. Rồi! Chúng lại rã ra, rã ra. Bầu trời trong xanh trở lại. Mặt nước trở về yên tĩnh. Trò chơi này thú vị quá ta. Nhưng... thật là

trơn tuột. Mình phải vận dụng một sự chú ý vô cùng liên tục. Đó, lại nó. Im hết đi. Không theo nó. Đừng theo nó. Viên Hợp bỗng nhận ra chính vào lúc mình chán ghét suy nghĩ tới cực độ, mệt mỏi chán chường cực độ, mới là dễ buông vọng tưởng nhất. Còn không cứ suy nghĩ miên man, trôi theo dòng, chẳng gượng được. Bây giờ như một người chèo chống mệt chán rồi bèn quẳng tay chèo, nằm dài thong dong ngắm trời đất, mặc thuyền đi. Mình cứ mặc kệ các hình ảnh, tư tưởng sanh khởi rồi rã dần, tự tan. Đừng tham dự, đừng để bị níu. Hãy gạt phăng tất cả những cái móc, cái khoèo kia đi, mình sẽ tự do.

- Chị Hợp, chị Hợp. Ngủ chi say rứa! Xuống lo sắp chén đĩa vô tử cả mưa nì.

Hợp lột chiếc nón ra khỏi mặt, ngỡ ngàng.

- Ủa, chị. Em ngủ hả?

- Chờ chi nữa. Kẻo đánh điếc óc rứa mà ngủ được, còn hỏi. Hay chị nằm chộ?

Hợp đứng lên, rời chiếc võng một cách luyện tឹc:

- Mấy giờ rồi chị? Không ngờ em ngủ ngon ghê.

- Một giờ rưỡi. Thôi mình đi sắp chén, cho kịp giờ học. Chiều ni học Pháp Bảo Đàn em dịch tạm tạm mà chưa tập đọc. Thầy kêu tới chắc cà lăm ngắc ngữ.

Nói xong, Nhân ân hận liền. Mình cứ sợ ri tê này nọ, cà lăm ngắc ngữ, Thầy cười, huynh đệ cười, có chi mô. Cầm khánh cúng Qua đường cũng sợ. Ai đặt khánh trước mặt, tim liền đập thình thịch, ăn không còn thấy mùi vị. Cứ phục nguyện. Cứ xướng đi. Dễ dẫu chi được hân hạnh xướng cúng chư Phật, chư Bồ-tát. Cho dù lạc giọng, bể đĩa cũng không sao, có chi lo lắng, sợ hãi? Cái chấp ngã này lạ thiệt, khi mô cũng nơm nớp bảo vệ để đừng bị quê, bị cười ngạo, bị thua kém, khi dễ. Răng mình không thể thản

nhiên chấp nhận mọi thứ? Khi huynh đệ bực tức nói lời gay gắt, thô lỗ, rằng mình không thể giữ được sắc mặt đờng tái đi, đờng có cái sôi sục trong tâm và một cục uất nghẹn nơi cổ? Mình còn thấy tay chân run lên nữa đó. Con sân giận thật dễ sợ! Mình có thể thấy rõ là chuyện chẳng đáng chi, nhưng mặt mình vẫn tối sầm và tâm cứ gặm nhấm mãi mỗi tức tối. Làm rằng để “nghe tiếng như vang, ngửi hương như gió?” Ngày mô mình có thể nghe ai đó nạt một câu mà vẫn bình thường như đang nghe tiếng kiếng đánh, tiếng chổi quét, tiếng đập đậu, tiếng cào lúa... sẽ khoan khoái biết mấy! Ngày mô mình có thể ngồi ăn chiều ngửi mùi bánh dầu mới tươi trên hoa vẫn bình thường như đang thở hít trong hơi gió, thay vì bụng tô chạy trốn chết?

Ngày đó mình sẽ thấy mọi cảnh đều an lạc, dễ chịu, như cảnh tượng mình chợp mắt được trưa hôm nay. Giấc ngủ đang say bỗng rời mình sớm hơn thường lệ. Tâm mình như từ đáy vực sâu trời lên, trời lên... rồi tỉnh hẳn, mở mắt. Lạ quá! Mình có mơ chi không? Nhìn quanh: Cả tầng đường ai cũng còn say giấc. Rón rén, rón rén xuống đơn cho khỏi kêu. Lại rón rén, rón rén tránh mấy tấm ván ưa cát kết. Ra khỏi Tầng đường I, băng qua tầng đường II, qua dãy nhà kho, khố, bếp. Định vô bếp nhưng chân tự nhiên bước đến giàn lan. Ô! Một cô bông súng tí hon nở trong cái chậu. Gió gợn mặt nước lăn tăn. Dễ thương quá. Chỉ thiếu cô tiên bé tí xoè cánh múa trên nhụy hoa nữa thôi. Mình say sưa ngắm nghía. Chợt nhìn qua giàn lan, trai đường, bãi cỏ xanh bên cạnh, hai hàng cau và mít, mảnh sân rải sỏi xám... Tất cả yên lặng, uy nghi. Không một tiếng động. Chỉ nghe gió ru khe kẽ trên chiếc linh treo trước ông Tổ. Mọi ngày khung cảnh quen thuộc này đâu có chi khác thường? Răng hôm ni lại thấy có cái chi thật êm ái, thoát tục làm mình bỗng sợ. Có phải mình chỉ thích cảnh tịnh, ghét động?

Không thích đám đông, cảnh ồn náo cũng là một loại bệnh vậy.
Thứ bệnh ni...

- Chị sắp lộn chỗ rồi hay sao chất nổi giờ không hết?

Viên Hợp làm Nhân sực tỉnh.

- Ủ hí! Để em sắp lại.

- Chị đếm muông đũa nhé! Em đi ôm củi và hốt trấu đây.

- Đợi em đi khiêng với. Ráng làm một mình cho cụp lưng đi!

- Không sao mà! Phải lè lẹ mới kịp học.

Chuông ba reo giòn giã. Hai cô phụ bếp vừa vào kịp sau lưng thầy Giáo thọ. Bếp chỉ còn lại hành đường và trị nhật lo nấu nước và sửa soạn buổi ăn chiều cho đại chúng.

Niệm Phật xong, cả lớp im lặng hồi hộp nghe Thầy kêu đọc bài.

- Viên Giới!

Giới cất giọng lạnh lạnh như cô bé tiểu học đọc bài thuộc lòng. May quá, Thầy chỉ biểu dịch một đoạn ngắn. Cô ni nhỏ qua khá trôi chảy.

- Viên Khang!

Lại giọng học trò ngân nga. Thầy khen:

- Chà, mấy người này dịch hay quá rồi. Tui đâu cần sửa nữa.

Dưới lớp xì xào:

- Thưa Thầy, Thầy kêu Viên Tuấn. Mấy bữa nay Tuấn dò bài dữ lắm.

- Viên Tuấn!

Tuấn đang dịch ro ro, chợt thấy Giáo thọ ngắt:

- Đâu, mẹ góa con côi là chữ nào chỉ coi?

- Dạ, dạ...

Tuấn ngập ngừng tìm hoài không ra. Hai má cô ni đỏ bừng, cặp mi cong chớp chớp. Có tiếng cười khúc khích.

- Nhất Tuệ!

Tuệ cao quá không dám đứng thẳng hay sao, lưng hơi còm còm:

- ... mần răng con biết đường ra bến đò!

Cả lớp cười rần. Lũ chim sẻ đang đứng rỉa mổ trên thảm cỏ xanh, giật mình bay vù cả lên. Chiều tháng mười âm u một màu lam, không biết là sương hay khói bếp. Hàng cau đứng trầm ngâm nhìn mảnh sân xám. Hàng mít rùng mình đổ từng trận lá vàng thật đẹp. Cây sa la cũng đang thay lá, chắc đã trút đầy gốc kia rồi. Ngày mai Bà cô hẳn sẽ mởi lưng quét. Con đường đi qua thất Bà cô rục rĩ hai hàng sao nháy. Ngoảnh lại nhìn mảnh sân trước Tầng đường II, lại thấy mai chiếu thủy rơi phới phới. Màu hoa trắng trên màu cỏ xanh này thật đẹp quá sức.

Tiếng Thầy giảng kinh đứt nối từng khúc trong tai Nhàn, xen lẫn với những tư tưởng khởi lên theo tâm mắt mông lung của cô. “Mình là một cái bình rỉ chảy”. Cô ngồi thẳng lên, hạ mắt xuống mặt bàn. Tất cả kinh điển đều dạy con chỉ làm một việc nớ. Duy nhất việc nớ đáng làm thôi. Mỗi khi được nhắc con lại tự nghĩ sẽ chỉ làm một việc nớ, không được để lồi cuốn, dính dấp vô chuyện tầm vớ. Nhưng... khó ời là khó. Ngó thì dễ mà răng làm một hồi mới thấy khó quá. Nhớ đó, cái đã quên liền. Làm đi làm lại cả triệu triệu lần vẫn cứ quên. Con vẫn bị lồi theo những chuyện vụn vặt vô ích. Con vẫn tò mò muốn hiểu những cái không đáng. Con vẫn nói những câu không cần nói. Con vẫn làm những việc không nên làm. Con vẫn nghe những chuyện chẳng đáng nghe. Đọc các sách chữ Tổ, lại nghe rầy: “Chớ lần lữa hẹn rày hẹn mai nữa”.

Mình nhớ thánh John of the Cross bên công giáo cũng nói một ý tương tự, làm mình không khỏi hổ thẹn: “Một khi các ông đã hiểu được những gì ta muốn dạy cho các ông là tốt, thì thôi đứng bàn luận hay tìm nghe giảng thêm làm gì nữa. Hãy lo kiên trì mà thực hành những gì các ông đã học được, trong tinh lặng và chánh niệm”. Dạ dạ, con xin nhớ. Con ráng hết sức coi thử tới mô. Đây, lời Thầy đang nói. Coi thử cái tâm mình có lắm thâm phê phán chi bên cạnh không nì. Đó, đó, hấn đó. Rồi, hấn biến. Chừ chỉ còn tiếng Thầy. Được... Ủa, hấn lại hiện tê! Ê, tau không theo mô. Ủ, đúng, chỉ cần không theo. Ta cứ ì một chỗ, quyết không theo mi, niệm ạ. Nhớ nghe Nhân. Phải cố thủ! Cứ để niệm khởi rồi tự diệt. Mặc hấn tới, rồi tự đi. Chỉ một mực chú ý nhìn hấn và canh chừng để đừng bị cám dỗ vào cái vòng suy nghĩ ghê gớm tê. Chà! Răng hấn mạnh quá hè, cuốn mình tuốt luốt như dòng thác vũ bão. Ê, tau không theo! Rồi. Giờ chỉ còn tiếng Thầy.

Chợt Viên Khiêm ngồi kế bên chừa trước mắt Nhân tờ giấy trắng. Cô nhìn thật kỹ mới thấy dòng chữ bằng bút chì thanh thanh rất mảnh. Cha, sư muội ni ngó im im rứa mà hay thiệt. Mình cứ tưởng còn lơ mơ nơi mô. Nhân nhìn Khiêm tằm tằm cười, gật gật đầu đồng ý. Xin bái phục sư muội trẻ tuổi, đẹp dịu hiền như ma-xơ. Sư muội ham tu quá hí. À quên, ê, tau không theo. Mình hãy cố nhớ chớ. Thua hoài ri! Nhân chăm chú quan sát mở tư tưởng và hình ảnh đủ loại lần lượt xuất hiện trong đầu. Tất cả đều đưa tay ngoắt cô. Cô thấy mình dợm chạy theo mấy lần, may kìm lại kịp. Có đứa làm cô nổi giận, muốn suy tìm cho ra lý lẽ của sự việc. Có đứa khiến cô vui thích, định tưởng tượng thêm. Có đứa làm cô lo âu, muốn tính cách đối phó. Có đứa làm cô giẫy nẩy, toan kiếm đường dẹp trừ liền... và dòng niệm miên man cứ chực tiếp nối. Sau khi nhìn thấy rõ những góc ngách, những mảnh khoé, những cái móc tâm tung ra kéo cô chạy vù vù, Nhân bỗng nhận ra sự đối phó

thực không khó lắm. Chỉ khó ở chỗ làm sao duy trì sự quyết tâm và lòng kiên nhẫn. Ta hãy cố gắng đóng vai một khán giả có trái tim sắt, luôn luôn lãnh đạm trước những màn kịch diễn ra trước mắt. Mặc kệ các khán giả khác cười khóc mừng giận, hoan hô, đả đảo. Ta cứ ngồi yên đây thản nhiên nhìn, hoàn toàn là một kẻ bàng quan. Coi niệem còn lồi chạy nữa thôi.

Ừa, Thầy mới nói câu chi hè? Chết, chết, phải lắng nghe. Lại làm cái hũ rỉ chảy rồi. Hôm ni răng cái đầu mình, à con trâu tâm, nổi loạn dữ quá, lấp hết bao nhiêu lời hay. Thầy Giáo thọ đang giảng đoạn Ngũ Tổ khen bài kệ ngài Thần Tú. Thật là tư cách xuất thân của một vị Tổ, khó ai theo kịp. Ngài thấu suốt hết tâm tư đệ tử, và cách Ngài xử sự thể hiện tấm lòng từ ái của một vị thầy “che trời che đất mà đi”.

Nhàn chăm chú nghe hồi lâu bỗng lại sực nhớ: Ủa, hình như nãy giờ hấn đang lầm thắm một câu chi. “Và tôi mệt mỗi ngủ vì quên trăng sáng”. Câu thơ của cô Thuần Chánh không biết rằng lại nhảy ra giờ ni ở đây! Cái tâm thiệt chi lạ. Mình không theo hấn cũng tự động chạy. Để đó. Mình hãy cứ lắng nghe Thầy nói, coi hấn lặp đi lặp lại mấy lần nữa cho biết.

Buổi học xong, hai cô phụ bếp vội vã cất xếp áo tràng, xuống tiếp tục phận sự. Chị trị nhậ đã múc cháo để đầy bàn men. Chị hành đường nấu xong hai lu nước. Viên Hợp lo múc nước rửa nồi hấp cơm. Viên Nhàn xúc tro vô chiếc nồi bể. Hai cô khiêng nồi tro rồi đến khiêng thùng rác. Xong, đến dọn dẹp sàn rửa chén, bày sẵn các thau nước để đại chúng ăn chiều tự rửa.

Nhàn vừa làm vừa ráng vận dụng sức chú ý xem thử con trâu tâm đi đâu. A, có những lúc chú nằm yên im lặng. Thiệt dễ chịu đa chơ. Hừm! Hãy coi chừng, chớ khinh địch. Chốc chốc bắt gặp mình chạy theo một niệem vừa khởi, cô liền nói thắm: “Ê, tau

không theo”. Sự yên lặng êm ả lại xuất hiện. Mình có thể lấy trò chơi ni đối trị những cơn phiền não được đây. Tất nhiên khi đó vọng nghiệp sẽ mạnh mẽ, dai dẳng hơn. Nhưng cứ ráng, ráng từng chút. Đẹp yên chúng rồi, không có chi trong đầu hết, không còn lời nào lằm thắm cả, lấy chi buồn, vui, mừng giận? Mình phải làm rằng đây để khi các vọng niệm khởi sôi sục, ồn ào, mình có thể tỉnh táo quan sát chúng một cách thích thú, như hồi xưa từng ngồi xem những cuốn phim trình thám rượt bắt, hoặc xem những buổi khiêu vũ trên băng? Nếu ta làm được rửa luôn luôn, nghĩa là tự tách ra, đứng một bên lề để “nhìn” các vọng niệm tự diệt khởi, không bị vướng vô và quay chạy lung tung nữa, thiết khoan khoái chơ hí... Thử tưởng tượng hai phe chơi kéo co. Mình sẽ nhích một ly, rồi một ly. Chậm còn hơn không có chi. Cho đến một ngày mình đủ sức mạnh, chiến thắng con trâu ghê gớm. Đây là luyện môn võ công một địch muôn người chớ bộ, đâu phải chuyện chơi. Mình nên cảm ơn những cơn phiền não. Chớ chán ghét, sợ hãi chúng. Nếu không có chúng, mình đâu chịu tu? Cứ nhàn rồi tìm vui qua ngày thôi. Và kiếp kiếp sẽ tiếp nối như vậy.

- Chị lau ván chưa? Nhớ lấy phấn viết “ván sạch” nhé. Không lại bị bày, dọn không kịp đa.

- Rồi, nhớ rồi. Đây, giẻ lau nì. Chị lấy mà lau bếp.

Kể đánh năm giờ chiều từ lâu. Chị hành đường nhắc:

- Hai chị nghỉ tay đi tắm. Còn lại để tụi em.

Hai cô ra đến nơi thì chẳng còn phòng tắm nào trống. Viên Hợp rủ:

- Mình đi gánh nước, chuẩn bị sẵn đồ là có phòng ngay thôi.

Hai cô lại đi ra giếng tiêu sau vườn.

- Hôm nay chị thi đấu ra sao? Hơn? Thua? Hòa? Tiếng Viên Hợp.

Viên Nhàn trầm nghĩ:

- Kể ra cũng khó nói hí. Hơn ai? Thua ai?

- Thì hơn mình, thua mình. Chứ chị nói các võ đài Viên Chiếu là ý thế nào?

- Ô ơ... ừ hí! Em nói rồi em quên. Cái đầu em bữa ni chi lạ ri? Đúng đạ. Hễ mình vô bếp làm vương tròn mọi chuyện, không quạu, không la, không nổi xung nổi tức, dù ai làm trái làm trật, ồn ào, bậy ben, mình cũng chỉ làm tỉnh lo việc mình, thấy quá lắm thì ôn tồn nhắc họ sửa. Rứa là thắng trận. Còn càu nhàu, trách móc, bắt người khác làm theo ý mình, tránh né để được khỏe, là thua. Tệ hơn nữa, gây gổ, hoặc làm cho người bị la rầy trừng trị cho hả tức, là đo ván thắng căng.

Viên Hợp múc nước đổ vô thùng Nhàn trước. Nhàn cho móc vào, xỏ đòn gánh, tay cầm đứng đợi. Hai cô gánh nước đi qua vườn măng cầu làm một bác chim bìm bịp to lớn lật đật bay vụt lên cây điều già.

Viên Hợp chưa chịu bỏ rơi đề tài:

- Em nghi quá chị ơi! Mấy người đo ván thắng căng ấy rời võ đài vui vẻ, hỉ hỉ. Còn kẻ thắng trận chắc ể mình, đi hết nổi.

- Chị lằm to! Chị không thấy ai bực bội tức tối chẳng còn bụng dạ mô mà làm việc, phải đi cạo gió, hoặc bệnh liệt giường hả? Có anh sân nổi lên, mình dễ bị bệnh lằm. Làm như hệ thống miễn nhiễm trong cơ thể mình bị anh sân xù xì làm rách lủng một lỗ đầu đó. Thế quân bình của thân bị phá vỡ liền. Còn tâm mình vui vẻ bình thường, thân làm việc nặng mệt nhọc tới mô cũng rất mau hồi phục.

- Thiệt không sư tử? Chớ không phải hạ được địch thủ rồi thì khoái chí, khoẻ khoắn sao?

- Ui cha, còn lâu. Cái tâm mình nhiều khô lắm. Mình cãi nhau, dù lý lẽ đanh thép, ép cho đối phương xẹp ve, không nói được tiếng mô, mà khi họ khóc, họ khổ, tâm mình mô có yên? Dù mình nghĩ mình có lý, thấy người sai phải nói cho họ sửa, nhưng cái tâm có một tiếng nói thứ hai liền: Cô định giúp người sửa lỗi hả? Hay cô nói cho đã tức? Hãy nhìn lại tâm cô xem. Khi ấy cô có giận ghét người kia không? Nếu vì giận ghét mà nói, cô tưởng người kia không cảm nhận được sao? Và dĩ nhiên họ khổ. Làm cho người tổn thương đâu có gì hay? Còn tệ hơn im lặng.

- Vậy chờ tới lúc tâm không sân mới nhắc người kia sửa lỗi hả chị? Khó quá, thường thường thấy người ta sai mình ưa nói phứt liền, chứ để bụng rồi quên sao? Vả lại, sao cái miệng táy máy ghê chị ha! Thấy họ trật rành rành, mình im lặng để gánh lỗi, thiệt tức tím ruột gan. Người ngoài cuộc, nghe mình có lỗi họ còn xâm xì khinh miệt nữa chứ!

- Ấy, chị lại quên vụ cưỡi ngựa chạy đua gập chướng ngại vật nữa. Chị cần nhìn mấy chướng ngại vật nở ích lợi chi? Chị làm tinh sẽ được quà thưởng. Tin em đi!

- Chị nhắc em mới nhớ. Hình như khi mình giữ được tâm yên đừng chạy bậy trước cảnh bất như ý, cảnh cũng biến thành như ý luôn. Có khi thấy tên em làm bếp với ba chị khác, vừa lớn tuổi, vừa bệnh hoạn yếu ớt, em định khiếu nại cô Thuần Hậu xin đổi. Nhưng rồi em suy nghĩ “Cứ để vậy xem sao!” Các huynh đệ trẻ đã lãnh đủ việc nặng ngoài ruộng, rầy rồi, giờ vô bếp phải gánh phụ cho các sư tử già nữa cũng tội”. Rồi sau đó ra sao, chị biết không? Nhà khách bỗng đưa vô hai bà già Phật tử công quả, ngồi lật hết mở rau sáng cho tụi em, lại còn xắt gọt phụ nữa chớ. Từ đó em bớt cái tật kiện cáo.

Viên Nhân vừa đặt cặp xô xuống đất đã nghe tiếng la:

- Cho em mượn xô nhé! Hai chị tâm sự gì lê thê vậy? Tụi em đứng đợi mớicánh dãi cả cổ đây!

- Chị Hợp, chị Nhân cứ gặp nhau là rủ rỉ, rừ rừ. Hôm nào em phải nghe ké, coi hai chị bàn đại sự gì mới được.

Hai chị phụ bếp đi rồi. Viên Thục mở tủ hành đường lo lau dọn chỗ cho mấy thố đường, nước tương... kiến bò từng đám. Cô kiểm chổi hất kiến ra, lau nước tương, muối, đường đổ vải thật sạch. Chà, chị trị nhật, có tiếng cẩn thận mà hôm nay cũng quỳnh quáng hay sao đổ dũ vậy! Mấy đĩa đồ xào, bánh trắng cuốn này của ai còn để dành nè trời? Thôi mang hết ra bàn cho mấy chị độ dùm, đã hết giờ cất để.

Chị trị nhật vừa rửa chiếc nồi to tướng xong, đang loay hoay gác cất vô ngăn. Viên Ly đến bên thì thào:

- Chị ơi! Em lỡ quên nộm đĩa, cháo dư không cho em một tô?

- Có cái đĩa cũng quên! Ráng nhìn đi, lần sau cho nhớ.

Thục biết Viên Ly ốm mấy bữa nay, vội can thiệp:

- Có tô cháo thất trả lại đó, chị.

- Để nó nhìn cho hết tật hay quên. Này! Cháo đây, ăn đi!

Nghe giọng chị trị nhật hơi gắt, Thục quay lại thấy Viên Ly đang đứng cạnh tô cháo, le lưỡi cười cười, lưỡng lự chưa biết nên cầm hay từ chối. Cô ra dấu bảo Viên Ly bưng. Ly nhìn chị trị nhật một lần nữa rồi cầm tô cháo rút lẹ ra bàn. Tội nghiệp nhỏ Viên Út. Đang tuổi ăn ngủ, ngồi thiền gục quá xá, bèn nhìn ăn chiều. Giờ bệnh phải ăn, lại còn uống thuốc, chắc tối nay chèo thuyền suốt thời. Minh cũng bị ngủ nhưng chắc chưa đến nỗi. Mỗi khi buồn ngủ quá đứng dậy đi kinh hành thấy các chị Viên Tuyên, Viên Huyền, Viên Tín đâm thương hại. Nay thêm Viên Ly. Trước

kia, chị Viên Chương chiếm chức quán quân, giữ bốn vị này không biết hơn kém ra sao đây. Nhưng Viên Ly tuy út ít nhưng chiến đấu dũng cảm lắm. Đầu buổi thấy mất dạng đầu, té ra đi kinh hành, lát sau thấy chị vô ngồi gồng, ra vẻ cương quyết tuyên chiến với con ma ngủ. Cái lưng hình như có nhỏ bốt thì phải. Chị này hôm nào sấm hồi lỗi ham ăn ham ngủ, khiến mình không thể không chú ý. Những người chiến đấu tích cực này làm mình hăng hái lây. Thấy huynh đệ lo tu, ai dám lơ mơ. Mà cái vụ vọng tưởng coi bộ mệt hung. Xưa rày đầu cần bận tâm tới nó. Giờ thiệt khổ tới!

- Chị Viên Thục ơi, em dọn dẹp sàn chén rồi đó. Bàn men lau sạch. Gạo nước đong đủ cả. Giờ chỉ còn đem đèn xuống, lau bàn Qua đường, bàn đá nữa thôi. Em nghỉ trước nghe?

- Dạ, dạ. Chị cứ nghĩ.

Thục tiếp tục sắp dọn tủ, xếp lại chồng lồng bàn, thau rá; sửa chồng ghế ngồi, rồi bưng một chồng nón cời ra chất vô kệ nón. Úi chà! Hai chân mình mỏi nhừ. Đói bụng quá! Có lẽ nên đi ăn trước, lau bàn và lấy đèn tính sau.

- Hành đường, trị nhật ơi! Có khách đột xuất nè! Còn gì ăn không?

- Dạ thưa cô, để con xin bún luộc.

Thục vội chạy vô khố.

- Thưa cô Hậu, có hai người khách. Cô cho con bún để luộc.

- Thôi khỏi. Chị cho hai gói mì nì!

- Cám ơn cô!

Thục vừa cắt rau, chế mì vừa ngẫm nghĩ: “Hên ghê. Giờ đi luộc bún nữa chắc mình đói xỉu”.

Cánh cửa sắt nhà bếp vừa kéo lại thì keng tưng kinh đã đánh. Thục xách xô nước nóng ra đến nhà tắm mới sực nhớ chưa

lấy đồ. Trời tối rồi, không ra giếng gánh nước được đâu. Hãy xin tạm trong hồ một xô vậy. Cô vịn vôi, không tránh được tia nước phun mạnh bắn ướt cả mặt mũi.

- Chưa tắm a Thục?

Thầy Phó hỏi, Thục lau mặt, thưa:

- Dạ thưa thầy chưa ạ.

Thục vội vã đổ xô nước nóng vô chỗ nước lạnh vừa hứng. Tính đi kiếm cây đèn, bỗng lại nghe tiếng thầy Phó:

- Nè, đèn đây.

Thì ra thầy vẫn đứng đó nhìn Thục loay hoay. Thục đưa hai tay đỡ đèn:

- Dạ, con cảm ơn thầy.

Trời! Hai chân mình sao mỗi muống run luôn. Chỉ muống mau mau tắm xong leo lên đôn, nằm một lát đỡ đau cái lưng và cặp giò. Thầy Phó lại bảo:

- Nhớ pha nước muối tắm đỡ cảm nhe Thục!

- Dạ.

Thầy quay về tầng đường, Thục lấy xà phòng, khăn mặt xong toan đóng cửa, lại sực nhớ: Í, còn phải đi lấy đồ và soạn sẵn mùng mền nữa.

Cô vừa ra khỏi đường luôn, quẹo qua kho thì gặp chị trị nhật đang đứng đắp y:

- Ủa, chị Thục chưa tắm hả? Làm gì lâu dữ vậy?

Thục chỉ dạ dạ rồi đi tiếp. Cái chị này có tiếng ưa tính toán, sợ bị thiệt. Mình chớ nên nhiều lời sanh chuyện. Thục cầm cúi băng qua cửa kho, kho. Thấy hai chiếc võng có ai đang nằm nói chuyện, cô quày ra cửa sau tầng đường. Bất chợt nhìn lên sân phơi

lúa, đôi chân mệt mỏi của Thục dừng lại. Ô! Trăng sáng! Hôm nay ngày tháng mấy? Mình mãi bận đầu đầu, không nhớ được thời gian. Mà thời gian là cái gì? Ngày, đêm, sáng, tối, xuân hạ thu đông, sanh già chết? Mặt trăng quay quanh trái đất, trái đất quay quanh mặt trời, mặt trời chắc cũng quay theo một quỹ đạo nào đó, rồi mỗi đứa cũng tự quay quanh mình nữa. Cả thái dương hệ, cả thiên hà đều quay. Tất cả quay tít thò lò không biết cho đến bao giờ nhỉ? Cho đến lúc kiếp hoại, những trận hỏa tai, thủy tai sẽ quét sạch hết chằng? Nếu vậy thì tất cả đều chuyển động liên tục, không ngơi nghỉ. Thiệt mệt mỏi a! Mình thích một cái gì yên tĩnh, thư thái, tự tại. Mà mơ vọng tưởng trong đầu mình cũng quay tít như những thứ kia. Làm sao cho chúng yên? Làm sao chế ngự chúng?

Quên cả việc lấy mừng mền, Thục ngồi xuống chiếc ghế mây xộc xệch đặt sau tầng đường, lặng lẽ ngắm khu vườn quen thuộc trong ánh trăng. Kia là vườn tiêu, lùm sùm âm u như một khu rừng nhỏ. Vườn thanh long đang tắm ánh trăng trong. Từng trụ cây ngoằn ngoèo lòng thòng giống đàn bạch tuột. Xa xa, vườn chôm chôm, măng cầu, dừa, điều, đều im phăng phắc. Không một chút gió. Làn sương xám phủ thêm lên đám lá cây, tạo thành một màu xanh nhàn nhạt thật huyền ảo. Trên bầu trời bao la vời vời bỗng xuất hiện đàn nhạn tung cánh mải miết. Trong chốc lát chỉ còn vài chấm đen, rồi cuối cùng mất hẳn. Viên Thục chợt nhớ hai câu thơ hôm nào, đọc thấy trong tập nháp của chị Viên Hội:

Chúng điểu cao phi tận

Cô vân độc khứ nhàn.

Đang giờ học nên không dám hỏi chị Hội, nhưng Thục hiểu lõm bõm hai câu thơ tả hình ảnh đàn chim bay thật cao, vừa mất

hút trên nền trời thì một đám mây đi tới, nhàn du lững thững một mình.

Hết giờ học, Thục vội hỏi chị Viên Hội, xem hai câu thơ chị chép ở đâu. Tiếc cái chị chẳng nhớ. Hỏi nghĩa thì chị cũng giải thích y như Thục hiểu và còn thêm:

- Bài thơ này hai câu sau chị quên mất một chữ nên không chép vào đây. Chỉ nhớ tả cảnh mùa xuân đầy sức sống tràn ngập cả vườn, cổng vườn cũng chẳng khóa nổi, nên một cành hồng hạnh vượt tường thò ra ngoài nở đầy hoa, cười duyên với gió xuân.

Thục xuýt xoa, ước gì mình có tài họa để vẽ bức tranh thi vị ấy. Như trước kia, Thục từng mơ vẽ hình ảnh đại chúng tọa thiền. Thục sẽ vẽ một chánh điện thật rộng nhé! Đại chúng thì ngồi hàng hàng lớp lớp đông đặc. Trên đầu mỗi vị, Thục sẽ vẽ một khung, trong đó gồm những hàng loãn xoắn như lò xo. Có lò xo xoắn khít, có lò xo dãn dài. Một số chị chỉ vài hàng lò xo rồi rạc đứt quãng. Còn các chị nhỏ chắc phải chi chút dính chùm rồi đó. Các chị hay ngủ Thục sẽ tặng ba hàng chữ “z”. Riêng đức Phật ngự trên cao, chỉ có hương trầm vây quanh. Khung hình sẽ vắng lặng, thanh tịnh tuyệt đối.

A! Còn phải nhớ chị Viên Tuân nữa chớ! Hôm lễ Phật thành đạo, thiền viện Viên Chiếu tổ chức ngồi thiền suốt đêm. Thục thấy chị ấy ngồi đến sáng không xả nên phục lăm. Thục hỏi chị ngồi được yên không. Chị đáp yên. Thục hỏi gọn: “Yên sao? Cả mười mấy tiếng đồng hồ chị không hề khởi niệm hả? Lặng phất hả?” Chị gật đầu.

Thục còn mon men đến hỏi chị Viên Phi: “Chị ngồi đau chân làm sao chịu được hay vậy?”

- Thì mình cứ hít thở đều đặn.

- Trâu chị lúc đó chắc chạy lung tung hả? Đau quá mà!

- Đâu có, mình tìm cách làm nó đừng chạy chớ!

Nguy tai! Các chị cùng vô tu một đợt với mình đã bỏ vượt xa quá rồi. Mình ham chạy theo ba thứ tầm vợ, giờ đây lớp ngóp sau lưng, coi chừng trời sập tối, ở lại trong rừng gai một mình. Thôi, hãy dẹp những cơn mơ nào vẽ tranh, nào chép nhạc!

Hồi linh thứ hai reo. Đại hồng chung bắt đầu đồng dục ngàn nga. Thục vô tới đơn, đứng bên cửa sổ nhìn đại chúng đắp y rời Tăng đường lên Nhà tổ, y vàng phát phởi dưới ánh trăng, đầu cúi, bước chân thong thả. Hình ảnh này đã tiếp nối mấy nghìn năm? Hình ảnh này thật êm ái biết bao! Như ngày xưa tay mẹ từng xoa trán mỗi khi Thục lên cơn sốt vật vã. Bóng y vàng này nhắc chúng sanh đang khổ nhớ có một nơi không khổ, có một cách để thoát khổ, nếu chịu vâng giữ theo lời Phật dạy. Thầy đã chẳng giảng vô niệm như một tòa miếu cổ giúp mình qua cơn mưa sao? Vô niệm là chú rùa rút hết cổ, chân, đuôi lại mỗi khi gặp hải cẩu chực bắt ăn. Giận, lo, lảng xãng tấn công mình ư? Hãy niệm “vô niệm vô niệm” như một câu thần chú. Chắc có ngày mình sẽ được vô niệm! Làm sao đây? Nó cứ kéo qua đầu, hàng đàn hàng lũ không dứt, liên miên bất tuyệt như dòng nước chảy, như mây đen vùn vù trên trời. Ủa! Mà mây đâu có bền? Nó phải tan thôi. Trời sẽ quang, mây sẽ tạnh, trăng sẽ chiếu.

*

* *

Viên Chiếu trời đã vào đông. Năm nay bỗng lạnh hơn thường lệ. Hay năm nào cũng thế, mà ta cứ ngỡ lạnh hơn hoặc nóng hơn? 6 giờ sáng ăn cơm, trời tối mờ, phải để đèn. Nghĩ tới thay bộ đồ lạnh ngắt đi làm công tác thấy ngại quá!

Ra tới đám đất ở vườn sầu riêng, thấy chưa ai ra. Viên Thục đặt cuốc xuống ngồi ngắm rẫy đậu phụng và cánh đồng lúa ngoài

xa. Vườn cây măng cầu xiêm đã lớn quá rồi, chẳng bao lâu sẽ không còn rẫy đậu phụng. Đống đất này ban ra, cái hố lổm chổm cỏ rác, cành thanh long, cũng không còn vết tích...

Ôi! Minh cầu sao mau qua buổi sáng hôm nay để được xuôi tay nằm dài một chút cho đỡ mỏi mệt. Hình như các lóng xương rạn nứt cả hay sao, cứ kêu răng rắc!

Viên Hoàn ôm một chồng bạt tải đất ra. Theo sau là Viên Tuyền và Viên Huyền.

- Chị Huyền ơi! Chị hứa cho em phần khoai lang bữa lữ của chị đâu?

- Quá khừ bất khả đắc!

- Ủa! Chị nói dzậy từ rày em đâu tin chị nữa!

- Tương lai bất khả đắc!

- Hồng thêm, em nghỉ chơi với chị đi. Giờ chị có nói chi em cũng hồng nói cho coi.

- Hiện tại...

- Lo xúc đất vô bạt đi Huyền! Còn mợ Tuyền mau mau tới khiêng nè!

Viên Tín ra hồi nào đang cuộc lia lịa, miệng la. Chắc Tín lo buổi sáng ban không hết đống đất. Chúng ruộng đã đông đủ, chừng mười mấy cô xúm xít cuộc, xúc, khiêng. Viên Thục khiêng được vài chuyến đã quăng bạt, cầm cuộc xúc đất.

- Chà, chị Thục mới hành đường trị nhật ra, còn cuộc được, oai nhỉ!

Viên Hoàn khiêng cùng Viên Quang, đi ngang trên Thục. Thục cười gượng chưa kịp đáp bỗng la “ô!” một tiếng. Mọi người đều im, nhìn ngó nhớn nhác. Viên Hoàn la:

- Thôi rồi! Chị Huyền động cán cuộc vô lưng chị Thục rồi.

Các cô cười rần rần, Huyền cười to hơn hết.

- Tội nghiệp chị Thục. Mới hành đường trị nhật ra. Hai ngày oải quá, chiều có nổi quạu không?

Lại cười. Ôi chao, tiếng cười này như xoáy vào tim. Thục quày tay ra sau lưng bóp bóp ấn ấn chỗ đau. Chắc thấu đến ruột gan. Thiệt tức chi lạ. Làm người ta đau còn cười. Hôm nay sao mình dễ bực bội quá vậy nè?

Biết Thục không vui, Thông Đạt đổi đề tài:

- Hôm qua thỉnh nguyện, chị Viên Hoàn làm ai cũng cười, kể cả Sư phụ đó. Em thấy bữa nay Sư phụ vui hơn mọi khi. Xong rồi không thấy Thầy cạo gió!!!

Viên Nghị:

- Thầy Phó nói: “Hèn chi thấy nó đi tới đi lui, lằm thắm một mình: Một chút phiền não tiêu chẳng nổi!”

Mấy cô ni cười làm bầu không khí tươi mát hẳn lên. Viên Nhân phụ họa:

- Lần đầu tiên em thấy thỉnh nguyện xong mình vui vẻ và không nhức đầu. Còn mọi khi, thiệt nặng nề. Trưa cô Hậu phải cho ăn bún, ăn chè để an ủi. Mà ăn chi cũng mất ngon.

Viên Hợp đứng bên nói nhỏ:

- Chị Nhân, coi bộ võ đài thỉnh nguyện gay go nhất đa. Em thấy có vị sau đó chịu không nổi, khăn gói tuyệt tích giang hồ luôn.

- Cái chị ni! Cứ nói giọng kiểm hiệp.

- Chắc tại cái ngã mình bị đem mổ xẻ công khai, những điều xấu phơi bày ai cũng biết. Mình khó chịu đựng được, phải không chị? Dù quán chiếu cái này không phải thiệt là ta, cái này không

phải của ta... rồi đến khi bị chỉ lỗi, mình không thể quán nỗi để giữ bình tĩnh.

- Ủ. Có một võ đài vĩ đại nhất là võ đài của những người đứng trong hàng ngũ tu sĩ, chiến đấu với nghiệp lực, với vô minh tham ái.

Huệ Đức, Thông Đạt khiêng bạt đất chạy vụt qua làm hai cô lật đật nháy tránh. Hôm nay hai chị ấy có chuyện chi vui không biết, làm hăng quá, chạy băng băng, tới đâu thiên hạ dạt ra hai bên cả. Đống đất mòn dần. Chiếc hố rác thanh long chỉ còn một góc nhỏ.

- Kính mời đại chúng dùng bữa lữ.

Viên Phúc bê đến hai trái đu đủ to tướng, bắt đầu gọt vỏ. Các cô ni tản ra tứ phía tìm những gốc cây mát sạch ngồi nghỉ mệt. Viên Nghị, Viên Tuấn ngự trên một cành điều phủ là là mặt đất, chuyên nhau nhai đậu phụng da cá.

- Mời các chị mỗi người một miếng nè!

- Cho xin miếng mềm mềm nghe. Em răng giả.

- Hi! Hi! Hôm nay không có miếng mềm mềm. Toàn giòn giòn không hà. Chịu khó đợi dịp khác.

- Tụi mình ban mấy đống đất này cho hết thì đám đu đủ của tiêu chẳng chín nổi trái nào đâu mà đợi.

- Thôi, ăn đỡ xê ri. Kiếp sau xin cho được một hàm răng xịn.

- Tuấn! Nghị! Lại mà ăn lẹ. Còn làm tiếp đờ.

Bỗng nghe “rắc” một tiếng. Hai cô ni nhỏ té thịch xuống đất, suýt nữa lộn mèo. Cành điều to gãy xụi ngang. Viên Thục bật cười:

- Rồi! Cột hai cô vô cây điều bắt thường!

Viên Ly:

- Chết chưa! Hai chị mới vô chùa đã làm bể lu. Giờ lại gãy cây nữa.

Thục ngồi trên cán cuốc cạnh cây ớt mọc hoang, thưởng thức miếng đu đủ sống. Con chó Xù Em ở đâu chạy tới, ba đưa con lếch thếch theo sau, vừa đi vừa cố đu bám lên vú mẹ, rơi té lịch bịch. Thục bẻ miếng đu đủ chín nhất, chia cho Xù. Mình còn muốn sống mãi trong khung cảnh huynh đệ ấm áp này. Sao có các chị lại hay cãi cọ, gây gỗ và phiền não nhỉ? Họ không thấy hạnh phúc ư?

Buổi học sử hôm nao vẫn còn như in trong đầu. Sư phụ dạy bài Phật giáo đời Trần làm các Viên nhỏ trần mắt, vểnh tai. Hèn gì Viên Giới chẳng nhại bài thơ của giới học trò áo trắng: “Tôi có được hai lần đi học”. Đời Trần cũng như bao triều đại khác, đều có thời kỳ hưng thịnh và suy vong. Nhưng sự nghiệp kiến quốc, an dân của đời Trần vĩ đại quá, các chiến công oai hùng hiển hách quá, vua hiền tôi giỏi, khiến qua đến thời suy vong chẳng ai khỏi ngậm ngùi, tiếc nuối! Sư phụ ghi hoài ghi mãi chẳng hết tên những vị vua cuối triều Trần, liên tiếp lên ngôi rồi chết trận, chết yểu, bị phế... Mình mong sao cho mau kết thúc đi cái thời kỳ thâm ảm ấy. Nhưng kìa, vậy đâu phải thái độ người tu học sử? Mình bây giờ đâu còn là cô bé Minh Cẩm đang ngồi cắn bút ở một lớp học trai gái lố nhố, xa mãi tận Cà Mau? Mình là Viên Thục, ni cô đầu tròn áo vuông, đệ tử đức Phật, đang “nghiên ngẫm” những dữ kiện lịch sử này để hâm nóng bầu nhiệt huyết tu hành cứ chực bị anh giải đãi làm nguội. Đã có những vị thiền sư nhập thế, lấy đạo giúp đời, cùng vua quan dân chèo chống con thuyền đất nước. Đã có những vị vua ngay trên vùng đất này, chẳng bị danh lợi trói buộc, quyết tâm tu đạo, tự độ độ tha, như đức Phật bên Ấn Độ. Mình phải làm sao để chẳng hổ thẹn con cháu các Ngài. Chứ đâu phải cô bé Minh Cẩm mà háo hức với những chiến thắng, buồn tiếc trước những thất bại? Mình quay qua quan sát huynh đệ: A, đa

số các sư tử, sư muội đều quên tuốt cái đầu trọc của mình cả rồi! Mấy chị đằng kia mặt mày ỉu xìu, nghiêm trọng. Còn nhóm sư muội nhỏ tuổi kia bàn tán gì lao xao?

Sư phụ ghi lên bảng: “Năm 1377, con vua Duệ Tông lên ngôi, hiệu Phế Đế”. Viên Ly ngồi cạnh Thục kêu nhỏ:

- Trời ơi, tên gì nghe thua quá!

Sư phụ ghi tiếp: “Hồ Quý Ly bức tử Phế Đế”. Chị Huệ Giác lẩm bẩm: “Ông quậy nữa rồi! Quậy quá xá là lâu. Mười mấy năm quậy miết”.

Sư phụ lại ghi: “Thái tử An lên ngôi, hiệu Thiếu Đế”. Cả lớp cười râm. Sư phụ quay nhìn. Cuối lớp có ai than khe khẽ:

- Tên chi nghe đã muốn mất ngôi!

Một chị cãi lại:

- “Thiếu” là nhỏ, niên thiếu. Chứ đâu phải ông thiếu tư cách làm vua.

- Hồng thiếu mà Hồ Quý Ly bắt nhường ngôi được?

Viên Tín la bên đồng đất làm lớp học trong đầu Thục vỗ tan:

- Bà con ơi, ăn uống xong chưa? Nhỏ rế! Nhỏ rế!

Thục cầm cuốc uể oải đến bên hai chị Nhàn và Hợp:

- Em cào vô bao, hai chị khiêng nhé!

- Cứ việc! Xin mời tiểu thơ.

Sau bữa lữ, các cô ni làm việc im lặng hơn. Không biết họ đã thấm mệt, hay vì ăn no? Thục ráng muốn bỏ hơi tai cũng không cào đất kịp cho các chị khiêng. Loay hoay chút nữa Thục cuốc một miếng vô ngón chân cái. Cô nín tay một chị đang đứng:

- Này chị ơi, cào đất vô bao phụ em với. Em làm không kịp, mà...

Chợt Thục nín ngang khi thấy rõ mặt người mình đang níu tay. “Mô Phật! Chị Viên Hóa!” Thục cố gắng tạo nụ cười:

- Chị Hóa khiêng với ai thế!

- Em lẻ bạn đây chị ạ. Không biết đằng kia có ai..

Viên Hóa bưng bả đến góc phía xa. Thục thở ra. Trời ơi, không biết khi nào mình mới tự nhiên được với tất cả mọi người. Sao thấy chị Hóa mình cứ muốn tránh. Thật khó bỏ được thành kiến. Oái oăm cái mình càng né, chị Hóa không hiểu ý, có khi còn đến bắt chuyện này nọ. Mình chỉ muốn chị ấy biến đâu cho rảnh. Nhưng rồi mình bắt đầu ăn năn. Mình thua xa chị Hóa. Chỉ không ưa mình, và biết rất rõ mình cũng không ưa chỉ. Chỉ vẫn đến bắt chuyện, làm quen. Còn mình cứ tránh né, bực bội. Mình có cái tật nhớ dai rất đáng ghét. Nhớ những cái không đáng nhớ, nhất là những hành động xấu của người khác. Mình nhớ hoài cái hôm bà cô từ Phố Chiếu lên thăm. Sau khi đến xá chào Bà cô, mình sốt sắng rửa các chị xuống bếp làm nước, kiếm trái cây cho bà cô. Chị Viên Hóa nguyền mình một cái:

- Việc đó đã có tri khổ lo rồi chị ạ.

Mình bỏ về tăng đường, gặm nhấm mãi câu nói và bộ mặt khó thương. Có cái gì ghê gớm mà chỉ phải mát mẻ thế? Chỉ nhỏ hơn mình còn nói cái kiểu ấy, nếu chỉ lớn hơn chắc xài xể tha hồ. Rồi mấy lúc mình bệnh, chỉ còn có những thái độ, những câu nói làm mình sững sốt. Có mấy chị còn tiết lộ cho mình nghe chỉ nói xấu mình ghê hơn nữa. Mình đâm nghi ngờ: “Mình đã làm gì chị ấy? Sao chỉ ghét mình quá vậy?” Nhưng cũng dễ hiểu thôi. Mình đã biết lý do: chỉ ganh tị. Không phải mình là nạn nhân duy nhất của chị. Mình phải làm sao với một người ganh tị? Suy tính hoài chẳng tìm ra một cách cư xử ổn thỏa. Tốt hơn hết đừng nên gọi lòng ganh tị nơi người. Mình hãy mờ nhạt như một chiếc bóng. Và

hãy mặc kệ chị ấy; đừng nói năng đả động gì tới chị. Nhưng khi chị đến hỏi chuyện thì phải liệu chừng trả lời nhả nhặn đấy! Ôi, khó chịu thật! Cứ thấy chỉ mình hết vui. Mình có cảm giác hình ảnh chị quá đực tâm mình.

Thục ngưng cuộc thẩn thờ nhìn vườn dứa tàu lá đỏ hoe bọc quanh những thửa ruộng mạ non xanh mát. Một vầng trăng lưỡi liềm nhợt nhạt treo trên nền trời sáng. Vầng trăng ban ngày trông lạc lõng làm sao! Ta có thể nói nó chẳng có chút ánh sáng nào cả. Bao nhiêu ánh sáng này đều của mặt trời thôi. Nhưng ban đêm, khi trăng sáng, đó không phải là ánh sáng của trăng ư? Nghe đâu người ta nói mặt trăng chẳng phát ra ánh sáng mà chỉ phản chiếu ánh sáng mặt trời! Nhưng hãy quên vụ ánh sáng của ai đi. Điều đáng chú ý là trăng không phải lúc nào cũng sáng. Có những đêm không trăng. Có những đêm trăng nhỏ xíu, yếu ớt. Có những đêm trăng lớn nhưng mây che, cũng tối đen. Các chị Viên đâu phải chị nào cũng nhẹ nghiệp, đức hạnh sáng chói như nhau. Có chị thô tháo vụt chạc, sơ sót lung tung. Có chị khư khư chấp cứng, Thầy rầy bao nhiêu cũng y nguyên. Dường như lớp màn tập khí dày quá, khó bề xoi thủng. Đó là những đêm tối không trăng. Nhưng thật ra đâu phải không có trăng? Có những chị cũng ráng sức phát nguyện sửa tật xấu, hứa hẹn đàng hoàng rồi, hình như cũng chịu thua. Đây là những đêm trăng non. Còn những chị tài nhiều, tật lắm, loay hoay lúc tiến lúc lùi, trượt lên té xuống, khác chi những đêm trăng bị mây che. Còn trăng mình sáng được chừng nào hả Thục? Lúc mình đình ninh đã tiến bộ chút đỉnh liền có ngay câu trả lời khiến phải tẽn tò. Chỉ cần Sư phụ rầy nhắc sơ sơ, mình đã u ám, buồn bã. Và Sư phụ vừa tươi cười dịu ngọt, mình liền hớn hỏ nói cười rộn rã. Tưởng tượng Sư phụ đang thử mình, chắc Thầy phải cười vì mình giống con búp bê, bóp cái khóc oe oe, vịn cái hát từng tưng. Hy vọng Sư phụ không thử. Nếu không, mình què lắm... Mình cười

thậm những chị kia khoe hay khoe giỏi, hãnh diện vênh vang như một chú gà trống. Mình không thể hiểu tại sao họ dám công khai tự khen vậy, mà không mắc cỡ. Nhưng ngẫm nghĩ coi, có khi mình cũng nghĩ tới thuở còn được khen, được hâm mộ... và mình cũng khoan khoái đầy chớ. Ý chà, vọng tưởng ời! Thiệt mệt với mày. Ngưng đi, ngưng đi! Chẳng ngưng nổi!

Bây giờ mình phải kiếm một cách nào để sống cho đỡ rắc rối?

Các chị đến chờ đất kìa. Phải xúc cho lẹ. Ôi chao! Mỗi tay ghê gớm. Sao kẻo mãi không thấy đánh?

Mình nhớ ra rồi. Trong quyển “Ba mươi ngày thiên quán”, có một ví dụ rất hay: Một người đi thuyền qua sông. Một chiếc thuyền không người lái từ đâu trôi đến, đụng vào mạn thuyền ông. Ông sẽ không giận dù nóng tính đến đâu. Nhưng nếu thuyền kia có người, ông sẽ hét kên kêu bẻ lái. Nếu không nghe ông sẽ chửi mắng, cực kỳ giận dữ. Khác nhau chỉ ở chỗ thuyền kia có người hay không người... Cho nên mình hãy làm chiếc thuyền không, băng ngang dòng sông cuộc đời. Sẽ chẳng ai ngăn trở mình, chẳng ai muốn làm hại mình. Chí lý lắm! Nếu mình nhìn các huynh đệ kia làm việc cười nói đùa giỡn, với cặp mắt vô tư, không đặc biệt thích ai, không ghét giận ai, thì khoẻ biết mấy. Ai có thể khởi tâm ngăn trở mình, làm hại mình lúc này? Mình nên ráng nhớ câu thần chú “Hãy làm một chiếc thuyền không” mỗi khi sắp bực bội ai. Lỡ mình không ưa một huynh đệ nào, gặp mặt họ, nhớ niệm “thuyền không, thuyền không”. Họ sẽ không cảm nhận được mình không ưa họ, vì đâu phát ra những luồng khí ác cảm? Để thí nghiệm thử xem.

Xa xa, kẻo xa công tác bắt đầu thông thả đổ hồi vang rền trên những mái tôn, mái ngói, trên những tàu lá điều, lá sấu riêng.

Nắng mùa đông vẫn êm dịu, ấm áp như mật ngọt. Và chim rừng giờ này vẫn hót vang, đùa chơi thỏa thích trong khu vườn râm mát.